

Ve službě nejen diplomatické

Dne 23. srpna 2011 náhle zemřela velvyslankyně České republiky v Albánii Markéta Fialková

PETR BLAŽEK

Narodila se 27. března 1956 jako první potomek v rodině pozdějších disidentů Dany a Jiřího Němcových. Rodina se postupně rozrostla, Markéta měla nakonec šest sourozenců: Janu, Ondřeje, Davida, Veroniku, Pavlu a Jakuba.

Na rozdíl od jiných oponentů normalizačního režimu však není v případě manželů Němcových použití termínu disident vlastně příliš na místě, neboť rozhodně nebyli žádnými odpadlíky od vládnoucího hnutí, jak zní původní význam tohoto slova. Naopak, již v šedesátých letech patřili mezi významné katolické aktivisty a vládnoucí režim rozhodně nepovažovali za vlastní.

Jiří Němec pomáhal do domácího prostředí uvádět řadu západních křesťanských myslitelů, mezi nimi dílo francouzského katolického filozofa Pierra Teilharda de Chardin. V roce 1968 patřil k iniciátorům vzniku Díla koncilové obnovy. Na počátku sedmdesátých let se manželé Němcovi sblížili s uměleckým undergroundem. Jejich byt v Ječné ulici v Praze se postupně stal svého druhu otevřenou komunou. V jednu dobu v něm společně bydlelo několik desítek osob. V roce 1976 manželé Němcovi pomáhali organizovat kampaň na podporu uvězněných hudebníků z okruhu skupiny The Plastic People of the Universe (Milan Hlavsa si vzal jejich dceru Janu). O několik měsíců později patřili mezi spoluzakladatele Charty 77. V roce 1978 se stali členy Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

V říjnu 1978 byl v samizdatovém časopise *Informace o Chartě 77* zveřejněn seznam padesáti nových signatářů Charty 77. Byly mezi nimi Markéta a Pavla Němcovy. Později podepsali *Prohlášení Charty 77* také jejich bratři Ondřej a David a sestra Jana.

Markéta Fialková s Václavem Havlem a s Hannou Suchockou, někdejší polskou premiérkou
Foto: Přemysl Fialka

Protože Markéta Němcová nemohla stejně jako její sourozenci studovat, vystřídal různá zaměstnání. Pracovala jako zahradnice v botanické zahradě, prodávala v antikvariátu a byla sanitářkou v několika nemoc-

ních. Vzdělání si doplňovala na bytových seminářích, které organizoval filozof Ladislav Hejdlánek.

Ve volných chvílích pomáhala potřebným, jezdila na soudy či na návštěvy do vězení. Ivan Martin Jirous

ji zvěčnil v jedné ze svých básní, které složil v první polovině osmdesátých let ve vězení: *Markétka po bířmování / ve valdické stojí bráně / já však nejsem jaksi k máni / přijela sem za mnou marně.*

V roce 1985 se provdala za fotografa Přemysla Fialku, který později stál u zrodu Originálního videojournalu.

Přátelé Markéty v nedávných dnech často připomínali její odvahu. Nebyla to pouhá fráze. Do konce osmdesátých let zažila řadu různých výsledků a „osmačtyřicítek“ v cele předběžného zadržení. V prosinci 1978 zavedla Státní bezpečnost spis prověřované osoby s krycím názvem „Keta“, do kterého až do roku 1989 ukládala dokumenty z jejího sledování. Mezi příslušníky StB, kteří tento spis vedli, patřil také Josef Kafka, který „proslul“ pálením prstů písničkáři Vlastimilu Třešňákovi.

Po pádu komunistického režimu začala její nová životní etapa. Na jaře 1990 vstoupila do diplomatických služeb a byla jmenována velvyslančinkou České a Slovenské Federativní Republiky v Polsku. Ve Varšavě měla mimořádné postavení, které ovšem vyplývalo nejen z předchozí spolupráce Charty 77 s polskou opozicí. Markéta Fialková si v polském prostředí získala respekt také svou prací. Za zásluhy o rozvoj česko-polských vztahů ji později prezident Polské republiky Lech Wałęsa vyznamenal Komandérským křížem Řádu za zásluhy o Polskou republiku.

Z Varšavy se vrátila do Prahy v březnu 1994. Poté pracovala v odboru analýz a plánování ministerstva zahraničí. Od února 1995 byla dva roky osobní tajemnicí prezidenta Václava Havla. V únoru 1997 se vrátila na ministerstvo zahraničí, kde v následujících deseti letech pracovala opět v analytickém odboru. Zažila těžké chvíle, když musela překonávat závažné onkologické onemocnění.

Vedle svého zaměstnání v Černínském paláci působila i na jiných místech, byla poradkyní Výboru pro vztahy mezi státem a Radou České biskupské konference (1997–1999), členkou Vládního výboru pro vězně a nápravná zařízení (1997–1999) a pozorovatelkou Organizace pro bezpeč-

Hlavním celebrantem mše svaté byl biskup Václav Malý

Foto: Petr Blažek

nost a spolupráci v Evropě (OBSE) při volbách v Bosně a Hercegovině, Kosovu, Gruzii, Makedonii a Černé Hoře. V letech 2002–2007 absolvovala Právnickou fakultu Západočeské univerzity v Plzni, kde na katedře mezinárodního práva obhájila diplomovou práci na téma *Rozpad Svazové republiky Jugoslávie: vztah mezi mezinárodním a vnitrostátním právem.*

Od září 2007 působila jako velvyslankyně České republiky v Albánii, kde si obdobně jako před lety ve Varšavě získala uznání. Snažila se propojovat české a albánské podnikatele či nevládní organizace. Jako jeden z cílů si stanovila pomoc albánskému

zdravotnictví. Stála u vzniku centra prenatální péče v Nemocnici královny Geraldiny v Tiraně, které bylo vybudováno v rámci české humanitární pomoci.

Poslední rozloučení s Markétou Fialkovou se uskutečnilo 2. září 2011 v zaplněném kostele sv. Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí v Praze. Při obřadu, kterého se zúčastnil i Václav Havel, vzpomínali na svou přítelkyni pomocný pražský biskup Václav Malý, první náměstek ministra zahraničí Jiří Schneider a ministr obrany Alexandr Vondra. Svorně vyzdvihli její statečnost, pracovní nasazení a ochotu pomáhat ostatním. pd